

In 1959

begon de carrière van Hans van Manen. Ook dit jaar was belangrijk voor de dans in Nederland, het was het jaar waarin de zogenaamde Ballet Oorlog woedde. Over de details van deze 'oorlog' maken we ons hier beter niet druk. Het volstaat om te vermelden dat de na-oorlogse pioniersjaren, waarin dans voor een positie temidden van de gevestigde kunstvormen vocht, eindigden in een onontwarbaar kluwen van rivalen die door middel van roddel, achterklap en andere onplezierige methoden om de subsidiepot streden.

De Nederlandse regering had namelijk eindelijk besloten geld vrij te maken voor het ballet, maar wilde maar één gezelschap subsidiëren. De winnende partij richtte het Nederlandse Ballet op dat, in 1961, omgedoopt werd in Het Nationale Ballet. Bij de winnaars zaten mensen die naar meer verlangden: meer vrijheid voor het experiment en meer ruimte voor de 'eigentijdse' dans. Rudi van Dantzig, Toer van Schayk, Hans van Manen en andere verwante geesten verlieten Het Nationale Ballet en richtten, zonder enige subsidie, het Nederlands Dans Theater op.

De basis voor de structuur van de Nederlandse gezelschappen was hiermee gelegd. Het Nationale Ballet trok naar Amsterdam en het Nederlands Dans Theater bleef in Den Haag. Al eerder was er een derde gezelschap ontstaan, het Scapino Ballet, dat zich uitsluitend richtte op educatieve dans voor de jeugd en dat zowel in het theater als op scholen optrad.

De start van deze gezelschappen, alle produkten van strijd, laat tot in het heden zijn sporen na.

Het Nationale Ballet leidde een veilig gesubsidieerd bestaan als 'nationaal' gezelschap en het Scapino kreeg nationale bekendheid met zijn programma's voor de jeugd. Hoewel het Nederlands Dans Theater relatief snel ook financiële ondersteuning kreeg, ontving het nooit voldoende om het gezelschap draaiende te houden. Het gezelschap beproefde onder de bezielende en sluwe leiding van zakelijk directeur Karel Birnie met veel succes zijn geluk in het buitenland.

Nu moet niet de indruk ontstaan dat de geschiedenis van de na-oorlogse dans in Nederland er louter een van bloedige strijd, vendetta's en politieke statements was, want dat was niet het geval. Integendeel, terwijl andere kunstvormen zich mee lieten voeren op de golf van demonstraties en straatgevechten gedurende de tweede helft van de jaren zestig, koesterde de dans zich genoegzaam in eigen warmte met de gedachte eindelijk geaccepteerd te zijn. En de choreografen die uit waren

op fundamentele vernieuwing, Pauline de Groot, Koert Stuyf en anderen, vertrokken naar het buitenland, meestal naar New York, om daar de stenen te verzamelen die bij thuiskomst in de vijver gegooid werden. De rimpels die dat veroorzaakte, bereikten de wal echter pas veel later.

1969

was voor de dans een jaar als alle andere. Nederlandse acteurs waren bezig met de bezetting van theaters, musici met de bezetting

van concerthuizen, net als de studenten die in navolging van hun Parijse kameraden de universiteiten bezetten. Terwijl het Teth-offensief door Vietnam raasde en de CIA Che Guevara op de hielen zat, liepen jonge mensen overal ter wereld de straat op om te getuigen van een nieuwe tijd, een tijd waarin alles anders zou zijn, waarin de verbeelding aan de macht zou komen.

Live, Hans van Manen / Deen van Meer

